

СТЕНОГРАМА

круглого столу на тему: "Свобода пересування вздовж лінії розмежування: проблема застосування штрафних санкцій за порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї"

16 березня 2021 року

Веде засідання голова підкомітету з питань прав і свобод осіб, які проживають на тимчасово окупованих територіях України та внутрішньо переміщених осіб Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин

КУЗНЕЦОВ О.О.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Як голова Комітету Верховної Ради з питань прав людини, деокупації, реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях, Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, міжнаціональних меншин, національних відносин я радий вітати вас на сьогоднішньому круглому столі, під час якого ми будемо обговорювати питання свободи пересування вздовж лінії розмежування і проблема застосування штрафних санкцій за порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї.

Шановні колеги, я коротко зразу розкажу про регламент сьогоднішнього заходу. Сьогоднішній захід буде модерувати народний депутат нашого комітету Кузнецов Олексій Олександрович, який безпосередньо займається від нашого комітету цими питаннями, він є мажоритарний народний депутат, обраний в Луганській області, так само питання діяльності військово-цивільних адміністрацій в нашому комітеті – теж діяльність народного депутата Кузнецова Олексія Олександровича. Тому я розпочну захід і після цього передам йому слово.

Звертаю вашу увагу і дуже прошу, щоб під час виступів, щоб були вимкнені мікрофони, щоб тільки виступаючий міг вільно висловлювати свої думки, щоб не було технічних проблем. Також звертаю увагу всіх виступаючих, що секретаріат, працівники нашого секретаріату, дивляться за регламентом, згідно розданого порядку у кожного визначена кількість хвилин, які він має на виступ, це від 5 до 10, ви можете побачити, у кого скільки. Після того, як час закінчується, автоматично секретаріат буде вимикати мікрофон. При всій повазі до всіх, ми дуже просимо, щоб регламент був виконаний і у всіх була можливість просто висловити свої думки з надзвичайно важливої теми.

Також, окрім вітального слова, яке скажу я, а потім народний депутат Олексій Олександрович Кузнєцов, від нашого комітету буде виступати народний депутат Касай Костянтин Іванович, наступний у нас буде виступ Уповноваженого Верховної Ради з питань прав людини Людмили Леонтіївни Денісової, яка завжди приймає участь, дуже вам дякую за те, що постійно приймаєте участь у наших заходах І, окрім цього, у нас записаний на виступ народний депутат Магомедов Муса Сергоєвич, який є також представником мажоритарного виборчого округу, але з Донецької області місто Авдіївка, і безпосередньо Муса Сергоєвич теж представляє округ, який безпосередньо межує з лінією зіткнення.

Отже, шановні колеги, ми сьогодні будемо обговорювати надзвичайно важливе питання, яке стосується перетину лінії зіткнення нашими громадянами І від початку збройного конфлікту в Україні питання забезпечення свободи пересування було і залишається не просто на порядку денному, а перед нами як перед парламентарями, які працюють в комітеті, які безпосередньо займаються цими питаннями, наш комітет тримає під контролем те, що відбувається з пересуванням на лінії зіткнення.

Я думаю, що ви всі знаєте, що в'їзд та виїзд на тимчасово окуповану територію відбувається на підставі Постанови Кабінету Міністрів від 17

липня 2019 року № 815. Порушення та порядок в'їзду на тимчасово окуповану територію та виїзду з неї передбачають та регулюються статтею 204 прим. 2 Кодексу України про адміністративні правопорушення. За це можуть накладатися адміністративні штрафи від 100 до 300 неоподаткованих мінімумів, це від 1 тисячі 700 гривень до 5 тисяч 100.

Також ми як народні депутати неодноразово фіксували, що при перетині лінії розмежування виникають складнощі з документами неповнолітніх осіб, дітей, а саме дитина від 14 до 18 років має або пред'являти паспорт або ID-картку чи закордонний паспорт, або мати на меті поїздки оформлення такого документа. В такому випадку дитина має представляти свідоцтво про народження, а при поверненні назад пред'являти довідку, видану органами ДМС, яка підтверджує подання відповідної заяви. Але, на жаль, ми фіксували факти, що при перетині лінії зіткнення, якраз при поверненні на тимчасово окуповану територію, дуже часто не пропускали дітей, вимагаючи додаткових паперів.

Пандемія внесла додаткові складнощі, і я це можу показати на прикладі конкретних цифр. Наприклад, за 2019 рік було перетнуто в обидві сторони майже 14 мільйонів громадян України, а у 2020 році майже 3 мільйони, тобто це в рази менше. І в першу чергу ми пов'язуємо з тим, що фактично окупаційна влада заблокувала діяльність контрольно-пропускних пунктів в'їзду-виїзду. На даний час у нас фактично працює одне КПВВ в Луганській області, а одне КПВВ в Донецькій області. Також окупаційна влада не дала відкрити додаткові КПВВ з нашого боку, які повністю обладнані, це КПВВ "Щастя" та "Золоте" в Луганській області, хоча неодноразово у Тресторонній мінській групі піднімалося питання, що всі КПВВ з боку України в умовах пандемії, карантину, коронавірусу підготовлені і відкриті. Але робиться все якраз з боку окупаційної влади, щоб не допускати наших громадян для того, щоб вони вільно проїжджали на територію Донецької і Луганської області, які знаходяться під контролем нашого уряду.

До чого це призвело? Це призвело до того, що масово громадяни України почали проїжджати через територію Російської Федерації. І, на жаль, для них, окрім додаткових незручностей, а я можу привести приклад, якщо з міста Донецьк, наприклад, раніше люди для отримання соціальних виплат, оформлення паперів приїжджали в місто Волноваха, це приблизно складало там 50 кілометрів, і з урахуванням того, що КПВВ "Новотроїцьке" абсолютно повністю облаштоване, це у людей не займало більше там 30-40 хвилин в одну сторону, тобто достатньо швидко, масово люди проїжджали. То тепер людині з Донецька, щоб приїхати в місто Волноваха, потрібно витратити близько двох діб, проїхати більше тисячі кілометрів, і саме погане те, що з точки зору українського законодавства вона порушує Закон про перетин кордону, автоматично підпадає під правопорушення, передбачене Кодексом України про адміністративні правопорушення, стаття 204 прим. 1 і кваліфікується як перетинання або спроба перетинання державного кордону України будь-яким способом поза пунктами пропуску через державний кордон. Мінімальний штраф за таке правопорушення 3 тисячі 400 гривень, максимальний – 13 тисяч 600.

Безумовно, що органи Державної прикордонної служби, які зобов'язані складати адміністративні протоколи, це і роблять, люди масово звертаються до судів. І ми в комітеті піднімали статистику, і біля 50 відсотків звернень громадян до суду знайшли своє відображення у відміні таких адміністративних протоколів. Я не буду перераховувати підстави, але, тим не менш, ми бачимо суттєве збільшення, з одного боку, складання таких протоколів, з іншого боку, звернення до суду щодо відміни таких протоколів. Від цього, я думаю, що не в захваті ні Державна прикордонна служба України, ні судова система, яка перевантажена цими зверненнями, і саме головне, страждають наші громадяни України, які не по власній волі, не по власному вибору їдуть тисячі кілометрів і фактично стали заручниками ситуації, коли окупована влада не дає їм легко звертатися за виплатами,

оформлення паперів, будь-що, що вони хочуть зробити на нашій українській стороні.

Тому, безумовно, ми як народні депутати повинні це питання обговорити разом з вами і знайти якийсь законний механізм, як допомогти нашим громадянам. Також від себе, я думаю, від всіх народних депутатів, які не тільки працюють в нашому комітеті, які працюють в парламенті, ми чітко розуміємо, що Україна як держава повинна робити все, щоб наші громадяни якомога легко приїжджали, отримували папери, отримували соціальні послуги, отримали навіть виплати, бо це є наш зв'язок з громадянами, які залишаються на окупованій території. Я думаю, що цей зв'язок це є саме важливе, що ми повинні підтримувати і повинні тримати цей зв'язок з нашими громадянами. Дякую.

Я ще раз хотів би від себе подякувати всім, хто сьогодні знайшов час приєднатися. Я бажаю всім гарної сьогодні дискусії. Я абсолютно впевнений, що за результатами сьогоднішнього заходу на засіданні нашого комітету ми будемо це обговорювати. Основним докладчиком буде сьогоднішній модератор народний депутат Кузнецов Олексій Олександрович, і всі ваші пропозиції, напрацювання будуть втілені в життя у вигляді законодавчих змін. Дякую всім.

І передаю слово для модерації, для виступу народному депутату України, члену Комітету з прав людини, деокупації, реінтеграції тимчасово окупованих територій Кузнецову Олексію Олександровичу. Будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добрий день! Я вибачаюся, технічні причини, я пересів за другий комп'ютер, тому буде підписано не моє ім'я.

Шановний пане голову, шановні колеги, дякую вам, що ви знайшли можливість прийняти участь в сьогоднішньому обговоренні. Дуже важливе питання, яке стосується більшої частини наших громадян, які вимушені перетинати так звану межу між тимчасово окупованими територіями та

підконтрольною частиною України. Тривалий міжнародний військовий конфлікт на сході нашої країни та окупація частини територій принесли чимало людських страждань та покалічили долі багатьох наших співгромадян як тих, що були вимушені покинути свої домівки та шукати прихистку по всій країні, так і тих, що вимушено залишилися жити в окупації та фактично в умовах патентної війни.

З 2015 року, коли було встановлено так звану лінію розмежування з усіма її безпековими та нормативними вимогами та обмеженнями, процес дистанціювання держави від громадян в окупації прискорився. Соціальні зв'язки та зв'язки людей із державою слабшали під впливом додаткових регуляторних вимог щодо перетину у лінії розмежування, перевезення речей та товарів, економічної блокади, обмежень доступу громадян до базових та конституційних прав.

Я як народний депутат-мажоритарник представляю у парламенті мешканців Луганської області, тож проблему, яку сьогодні планується обговорити, знаю не з чуток. До мене як до голови підкомітету з питань прав і свобод осіб, які проживають на тимчасово окупованих територіях України та внутрішньо переміщених осіб, постійно звертаються громадяни зі скаргами на порушення їх прав при перетині лінії розмежування. З введенням карантинних обмежень ця проблема ще більш посилилася.

Обмеження руху через КПВВ спричинила пандемія COVID-19, не лише погіршила гуманітарну ситуацію на тимчасово окупованих територіях для близько 3,5 мільйона громадян України, але й спричинила розрив життєво важливих зв'язків для внутрішньо переміщених осіб. Через пандемію у березні 2020 року урядом України та самопроголошеними республіками були запроваджені обмеження на перетин лінії зіткнення, після чого щомісячна кількість перетинів суттєво зменшилася. Так, за останніми даними, кількість перетинів КПВВ на лінії зіткнення в обох напрямках скоротилося на 97 відсотків у порівнянні з аналогічним періодом 2019-2020 років. Особливо

постраждали жінки та особи літнього віку, які склали більшість тих, хто перетинали лінію зіткнення до карантину, пов'язаного з COVID-19.

10 листопада єдине КПВВ у Луганській області "Станиця Луганська" відновив роботу в обох напрямках після чотиритижневого закриття. Нові КПВВ у Луганській області у "Золотому" та "Щастя" досі не працюють. У Донецькій області самопроголошена так звана Донецька народна республіка дозволила обмеженій кількості цивільних осіб перетинати лінію зіткнення, проте лише через КПВВ "Новотроїцьке-Оленівка" один з чотирьох КПВВ і лише два рази на тиждень. Багато людей вимушені їздити на підконтрольну Україні територію через Росію, що в свою чергу тягне за собою додаткові ризики та фінансові витрати, а також адміністративну відповідальність у вигляді штрафів.

Слід зазначити, що посилення порядку перетину лінії розмежування з боку України теж значно ускладнило для мешканців тимчасово окупованих територій можливість в'їзду на підконтрольну частину. Наразі від цивільних осіб, які в'їжджають з території, яка контролюється збройними групами, вимагається встановлення урядом мобільного додатку "Дій вдома" та проходження самоізоляції або обов'язкового спостереження у спеціалізованому закладі. Громадяни, які не мають смартфонів, як от особи літнього віку та малозабезпечені, зазнають непропорційного впливу цієї вимоги. Внаслідок обмеження свободи пересування через COVID-19 сотні людей не змогли повернутися до своїх домівок, розташованих по іншу сторону від лінії зіткнення, і відтак не мали доступу до належного житла. На жаль, в умовах фактичної ізоляції та відсутності доступу громадян до державних та адміністративних послуг ситуація постійно погіршується, фактично щоденно зменшуються шанси на реінтеграцію громадян з окупованих територій до єдиного правового простору України.

Хочу звернути увагу, що жителі тимчасово окупованих територій – це громадяни України, і за державою залишається обов'язок вживати всіх

доступних заходів для забезпечення прав людини. Саме в цьому контексті свобода пересування є чи найключовим елементом у механізмі забезпечення прав жителів окупованих територій. Дякую.

І зараз я передаю слово моєму колезі голові підкомітету з питань тимчасово окупованих територій України нашого комітету Касаю Костянтину Івановичу.

КАСАЙ К.І. Доброго дня, колеги! Дякую за надане слово.

Хочу нагадати всім, що згідно норм міжнародного гуманітарного права вся відповідальність за функціонування і забезпечення життєдіяльності окупованих територій та населення покладається на державу-окупанта. Натомість Україна, прагнучи підтримати власних громадян та виконати відповідно свої позитивні зобов'язання перед ними, мала вжити відповідних заходів. Я надіюся на те, що дійсно цей круглий стіл буде не початком, а продовженням того, що ми будемо шукати такі кроки. На сьогодні багато питань щодо інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження довгострокових рішень щодо внутрішнього переміщення вони вимагають злагодженого та системного вирішення координації дій органів державної влади і громадського суспільства з метою реалізації державної політики в цьому напрямі як одного із основних пріоритетів держави. Міг би навести теж приклади того у відсотках, на скільки скоротилося переміщення осіб, але не буду, так як колега Олексій тільки що це зазначив.

Хочу зазначити ще одне, що переважна більшість громадян перетинають КПВВ з метою вирішення соціально-побутових проблем: це відвідування близьких родичів, навчання тощо. Важливість цього питання має в першу чергу соціальну значимість та наш з вами пріоритет.

Це мій короткий такий виступ, колеги, хочу послухати вас. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Костянтин Іванович.

Мені дуже приємно, що у нашому заході бере участь Людмила Леонтіївна Денісова – Уповноважена Верховної Ради України з прав людини. Людмила Леонтіївна як ніхто інший знає ситуацію, що склалася з правами людини на лінії зіткнення. І я із задоволенням надаю їй слово.

ДЕНІСОВА Л.Л. Дякую дуже, Олексій Олександрович.

Всіх вітаю! Я не можу не відзначити, що ми практично кожен день або через день зустрічаємося на круглих столах, які проводить дуже активно наш профільний комітет. Ви знаєте, ви привертаєте увагу до таких питань, як і сьогодні визначено, що проблема застосування штрафних санкцій за порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію, це вкрай важливе питання.

Як вже було сказано і головою, і доповідачем, те, що на скільки разів зменшилася кількість людей по перетину лінії зіткнення, в 5 разів, це дані прикордонників, в 5 разів. Хто ходить туди-сюди? Ми всі знаємо з вами, що 90 відсотків – це люди, які мешкають на тимчасово окупованих територіях. Правильно? Вони для чого ходять? Щоб отримати медичні, соціальні та адміністративні послуги. Тобто якщо ми якимись діями або окупант, як сказав пан Костянтин, що ми не забезпечуємо їх право по вільному пересуванню, не тільки право вільного пересування, вони ж ходять туди-сюди не для того, для прогулянки, ми знаємо, які черги вони вистоюють, а вони не можуть отримувати базові послуги. І, безумовно, що вони роблять, як та водичка, вони проникають на територію, контрольовану урядом України, через інші можливості, в тому числі через Російську Федерацію.

Як вже було зазначено, що Кодекс України про адміністративні правопорушення стверджує, що це порушення адмінкордону, процедури, штрафи. І треба сказати, що за даними прикордонників, от ми запитували у них інформацію, кого вони покарали, скільки цих людей літніх було покарано, 6 тисяч 432. Тобто це були факти, по яких вони 6 тисяч 114

виписали штрафи. Тобто це досягнення, це поповнення бюджету прикордонників або бюджету держави? Я думаю, що це не для цього вони там слідкують за нашими кордонами.

Більше ніж 50 людей звернулися до нас саме в тому числі під час наших візитів на КПВВ за захистом їх прав для того, щоб ми все ж таки зробили все можливе, щоб ці штрафи, а іноді це 8 тисяч 500 гривень було виписані ці штрафи, вони не сплачували, коли вони не можуть отримати свою мізерну пенсію. Так, у нас є, у мене, як Уповноваженого, у моїх представників таке право звертатися до суду, якщо людина не може сама в силу різних обставин звернутися до суду із захистом їх прав, і ми звернулися. Ми звернулися по 19 адмінпорушеннях, представили їх інтереси. Безумовно, ми всі суди виграли, що суд прийняв рішення на користь нас і перш за все громадянина, якому був виписаний такий штраф. Зараз відбувається апеляційна інстанція, тому що Держприкордонслужба подала і оскаржила ці рішення суддів на користь громадян.

Ви знаєте, я все ж таки хочу, підсумовуючи своє вітальне слово до цього дуже важливого заходу, сказати про те, що так, у нас є верховенство права, нам потрібно дотримуватися. Але, як правильно кожен з вас, ті, хто попереду до мене виступав, всі говорили про реінтеграцію, про повернення. Правильно, що там наші громадяни, і вони в таких умовах виживають, що якщо ми не будемо створювати умови для того, щоб вони вважали, що тут краще. Ну як вони можуть повернутися?

І тому я дуже прошу, щоб Державна прикордонна служба, коли виписувала ці штрафи, вони все ж таки відповідно до статті 18 Кодексу законів України про адмінправопорушення, якщо не є адміністративна дія, вчинена у стані крайньої необхідності, тобто для усунення небезпеки, яка загрожує, зокрема, правам і свободам громадян, що все ж таки, якщо неможливо усунути іншими засобами, шкоди менше ніж те, що вони навели

цю шкоду, щоб вони це враховували, коли виписують ці протоколи і ці штрафи.

Я щиро дякую народним депутатам за те, що ви небайдужі до прав людини і додержання нашими громадянами їх прав і свобод.

Дякую дуже. Всім бажаю плідної роботи.

ЛИСЮК Ю.О. Дозвольте прикордонній службі декілька слів сказати з цього приводу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Обговорення буде трішки пізніше.

Тому дякую, Людмила Леонтіївна.

Прошу до слова народного депутата України Мусу Магомедова.

МАГОМЕДОВ М.С. Добрий день! Вибачаюся, що буду виступати не державною мовою, вивчаю, але ще рівня недостатньо.

Вы знаете, я вопросом отмены штрафов за незаконное пересечение границы занимаюсь примерно полгода, и пока все получается очень и очень медленно и плохо. Было несколько совещаний на эту тему, последнее было, сейчас скажу, по-моему, 29 января, участвовали представители МВС, представители Минюста, Держпогранслужбы, СБУ, Представительство Президента Украины, само собой, участвовал я в качестве там, скажем, одного из инициаторов и заместитель Алексея Юрьевича Резникова.

И вот на что бы я хотел бы обратить внимание. Я думаю, что проблему понимают все, но понимают ее абсолютно по-разному. И вот если Людмила Леонтьевна совершенно четко понимает, о чем она говорит, то те участники, которые были на совещании от наших там профильных служб, слушая их, я понимал, что мы смотрим на эту проблему из совершенно разных сторон. То есть, например, мое там предложение перестать штрафовать, основываясь там на статью 18 КУпАП, что есть там необходимость, крайне жизненно

важная необходимость и нет другой возможности решить эту проблему. Мне говорят, подождите, если мы перестанем штрафовать людей за то, что они через РФ, пересекают границу с РФ и потом идут через "Миловое", "Гоптовка", то это означает, что мы говорим о том, что наши границы не есть границы. Но, на мой взгляд, абсолютно на это так смотреть точно нельзя. Если мы говорим, что Крым – это Украина, если мы говорим Луганск – это Украина, Донецк – это Украина, и если мы говорим о том, что эти зоны оккупированы, и у наших соотечественникам, которые находят под оккупацией, нет другого выхода, как закрыты КПВВ, давайте заметим, и после этого люди не могут, не имея никакой другой возможности, это единственный шанс, они, проходя через РФ, двигаются через нашу там государственную границу, мы говорим, что если мы их не будем штрафовать, это значит, что мы открыли границу. Да ничего подобного, физически наша граница закрыта, там есть погранслужба, там находится и СБУ, и даже гаишники, которые не знают, что там делают на КПВВ, мы на сегодняшний день тратим огромные усилия для того, чтобы построить там хорошее и красивое КПВВ. И я могу сказать, что мы все поддерживали это, мы выделили на это бюджет. И то, что там в "Новотроицком" построено, в "Золотом" построено, это правильно. Мы говорим нашим людям, что вот вы украинцы, мы вас ждем, мы заботимся о вас. Это, с одной стороны, мы говорим так, а с другой стороны, когда люди стоят... Вот вчера ночью мне писали люди с "Милового", говорят, очередь, там на улицах холод, стоят в основном старики, работают очень медленно, продвигаются очень медленно и выписывают штрафы. Есть вопиющие случаи, когда штрафы выписаны слепым людям.

Вот еще раз я говорю о том, что мы – Украина, Донецк, Крым, Луганск тоже. И если людям Пушилин и банда не дают им другой возможности, я могу сказать, что сейчас уже даже КПВВ, которое работает один день в неделю, там разрешение кому будут давать, только тем, кто лоялен. Вы

понимаете, что они делают, они отрывают от нас таким образом наши области, а мы сидим и говорим, это закон, мы ничего изменить не можем, мы дали людям на месте право штрафовать.

Вот я сегодня получил, честно, у меня сегодня такое гнустное настроение, я по-другому не скажу, я получил, я очень рассчитывал на то, что Арсен Борисович Аваков после того, как детально мы расписали, что происходит, что ответ от него будет положительный и о том, что возможно эту проблему решить. Вот передо мной лежит ответ от Арсена Борисовича, и я понимаю, что ничего мы не изменим как бы. Единственный вариант, который, к сожалению, остается, это самый длинный, самый муторный, самый тяжелый и трудно разрешимый вариант, это провести изменения в закон через Раду. Тогда, как на самом деле у нас есть все возможности нашим людям сказать, ребята, статья такая-то, пожалуйста, как бы у вас другого варианта нет, поэтому мы вас не будем ни наказывать, ни штрафовать. Но для этого нет воли, нет политической воли. Когда она у нас будет, я не знаю. Я очень надеюсь на то, что комитет Лубинца обратил внимание на этот вопрос, мы создали межфракционное объединение на линии зіткнення, в которую вошли депутаты с Донецкой, с Луганской области, с линии соприкосновения. И я очень надеюсь, что мы этот вопрос доведем до логического завершения. Потому что, еще раз, люди, которые вынужденно живут в Донецке, и не все могут уехать далеко, бабушки, дедушки не все могут уехать, некоторые уехавшие вернулись назад, потому что им заплатить нечем, потому что у них нет своего жилья, потому что нет государственных программ.

Поэтому я, может быть, эмоционально, но я хочу сказать следующее. Все профильные службы, к которым я обратился, ответили, ребята, мы ничего сделать не можем, будем продолжать штрафовать слепых, глухих, старых, бедных, нищих наших соотечественников. Поэтому, я думаю, что нужно уже перестать разговоры разговаривать, скорее всего, что нужно будет

готовить законопроект и искать союзников. Я не сомневаюсь в том, что союзники найдутся, хотя будут люди, которые буду голосовать и против, но я надеюсь, что трезвого большинства окажется все-таки больше.

Поэтому в этом направлении будем вести работу. Я крайне рад видеть здесь людей, которые понимают эту проблему, представители Донецкой области, Луганской области. Потому что, еще раз, нам это болит, и мы должны этим заниматься. И если мы не будем этим заниматься, это означает, что нам чихать на своих людей. Давайте вместе работать. Спасибо за то, что дали возможность принять участие в этом круглом столе.

Спасибо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Муса.

Шановні колеги, давайте будемо переходити до виступів. І слово надається Ігнасіо Гарсія Леону – голові Офісу ООН з координації гуманітарної діяльності. Прошу.

ІГНАСІО ЛЕОН ГАРСІЯ. Ми часто забуваємо, що стоїть за цими цифрами, а за цими цифрами люди стоять такі, як ви і я, і ми маємо ті самі потреби, які є у них. І, на жаль, ми в такій ситуації, коли стільки людей не можуть перетнути лінію зіткнення, вони не отримують пенсії, вони не отримують послуги, вони не пересуваються для того, щоб отримати мінімальний набір прав. Ті, хто повинен пересуватися для пенсій, вони повинні отримати ці гроші, тому що вони пропрацювали 50 років і вони мають перетнути цю лінію зіткнення. І ми з вами говоримо про людей, які потрапили в таку ситуацію, і це абсолютно несправедливо.

На жаль, COVID іноді використовують як політичний важіль для того, щоб обмежити свободу пересування для певних верств населення, які опинилися волею долі на тих територіях, і ми, на жаль, не можемо ще мати відповіді. Ці люди мають проблеми з тим, щоб з'єднатися із своїми сім'ями

на контрольованій території, і вони змушені їхати через Російську Федерацію, витратити страшні кошти на те, щоб отримати ці послуги, і ви розумієте, що вони отримують дуже низькі пенсії.

Я вважаю, що ми повинні поставити за цими цифрами вже людей нарешті і знайти практичні операційні рішення, щоб люди змогли отримати ці послуги. Я вважаю, що ми повинні відокремлювати політичний порядок денний і гуманітарний. Ці люди мають право на отримання своїх пенсій, на відвідування своїх сімей, на доступ до соціальних послуг. Одна із основних проблем, якщо ця ситуація продовжиться, буде неможливо повернути всіх людей до себе, більшість з них, вони похилого віку, вони є дуже вразливими, вони просто помруть. І от заклик до такої гнучкості, і знаходження необхідних рішень повинен дозволити нам допомогти їм, це більш ніж просто питання солідарності, це колективна відповідальність для всіх нас.

Знову ж таки те, що ми бачимо щодня, внутрішньо переміщені особи замість того, щоб стати більш відкритими, вони більше закриваються від нас, в тому числі і для гуманітарних питань. Ми повинні знайти такі рішення колективно, щоб дозволити цьому 1 мільйону 200 тисячам людей нормалізувати своє життя і отримати доступ до своїх прав. Це мінімум, який ми повинні забезпечити.

Я також хотів би чітко зазначити, що це не питання збільшення нашою солідарності з тими, які були вражені цим конфліктом, це колективна відповідальність, а, отже, ми всі є відповідальними, підзвітними. Перед кожною з цих осіб, які намагаються перетнути лінію зіткнення, я хотів би апелювати до такої колективної відповідальності. Я сподіваюся, що для 3 тисяч 600 людей, які зараз намагаються отримати свою пенсію, ми докладемо всіх максимальних зусиль, щоб вони змогли це зробити і отримали доступ до цієї пенсії. Я вважаю, що для тих, хто повинен зв'язатися із своїми рідними, ми повинні докласти максимально зусиль, я розумію, що це питання також охорони здоров'я, пов'язане з ковідними обмеженнями, але ми не можемо

також руйнувати гуманітарні питання. І я вважаю, незважаючи на те, що ми не можемо ризикувати всім населенням, але, тим не менше, ми повинні допомогти людям.

Дякую за те, що ви запросили мене на цей круглий стіл. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Ігнасіо.

Зараз передаю слово заступнику голови Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні пану Бенджаміну Моро.

БЕНДЖАМІН МОРО. Доброго дня, шановні члени Верховної Ради, шановні учасники! Дякую за те, що запросили мене на цей круглий стіл.

Починаючи з 2014 року, Моніторингова місія ООН з прав людини звітувала про ситуацію в східній Україні по обидві сторони лінії зіткнення. І є багато питань, які вже було піднято моїми колегами і також паном Кузнецовим, які пов'язані з тими людьми, які живуть в ОРДЛО, і найважливіше те, що за всім цим стоять люди, люди, на яких вплинули обмеження щодо свободи пересування відносно їхнього доступу до необхідних послуг. Якщо б я надав рекомендації сьогодні до вашого комітету, це напряду запросити громадян України, які щодня стикаються з цими проблемами, пов'язаними з перешкодами свободи пересування. Необхідно спілкуватися з людьми, які перетинають ці КППВВ.

Наприклад, одна жінка намагалася перетнути лінію зіткнення з боку Донецька, вона не може вже двох своїх синів побачити протягом місяця, ще старша жінка зазначила, що мій син помер в Донецьку, і я не можу до нього приїхати. Це лише деякі із мільйонів голосів, і це дуже важливо, щоб народні депутати і міністри, і всі зацікавлені особи забезпечили такий доступ. Ми сьогодні говоримо про те, що у 2021 році кількість тих людей, які перетинають лінію зіткнення, зменшилося на 97 відсотків, і в основному вони їдуть через територію Російської Федерації, не через офіційні КППВВ. Я

розумію, що протягом цієї дискусії ми ще про це поговоримо, і пан Муса зазначив, що це треба взяти до уваги. Але ми вже з вами обговорювали ці проблеми, що люди мають проблеми з доступом до права, але треба досить практично до цього підходити, нагадати, які є конкретні рекомендації, які ми повинні з вами обговорити, як вони можуть вплинути на права людини з обох боків лінії зіткнення, і як ми можемо внести свій внесок до єдності, соціальної єдності для реінтеграції територій і реінтеграції людей.

Отже, позиція ООН в Україні дуже проста, обмеження ковідні було запроваджено для забезпечення пропорційності і законності. Будь-яке обмеження, яке б не запроваджувалося, не означає, що необхідно підривати забезпечення основних прав людини, про це говорить також ціла низка міжнародних організацій з прав людини. Необхідно збільшити кількість перетинів лінії зіткнення, це звичайно залежить не лише від уряду України, який відкрив всі КПВВ, але також необхідно відкрити нові два КПВВ в "Щасті" та "Золотому".

Друге, про що ми ще поговоримо, це зробити так, щоб люди не їхали через територію Російської Федерації.

І третє. Необхідно покращити ситуацію, щоб люди це робили достойно, могли перетинати КПВВ і покращити таке пересування. Те саме стосується доступу до ковідних тестів на КПВВ. В даний момент ПЦР-тест є у наявності лише на КПВВ "Новотроїцьке", і, звичайно, тести-ПЦР є занадто дорогими, про це теж треба подумати.

Четверте. Ми також просимо уряд України забезпечити пенсії відповідно до законодавства і продовжити термін забезпечення пенсій, це дуже важлива частина законодавства.

П'яте. Продовжити допомагати забезпеченню доступу до освіти, починаючи з 2020 року, студенти, що проживають в ОРДЛО і в Криму, отримали право вступати до будь-якого університету на території України

безкоштовно і без спеціальних іспитів. Це дуже хороший захід і це треба продовжити.

Шосте. Закликаємо також уряд забезпечити видачу свідоцтва про народження. 10 тисяч дітей, які народилися в ОРДЛО, не отримали свідоцтва про народження.

І останнє. Держава та місцеві органи влади повинні забезпечити свободу пересування. Ми знаємо, що жителі були серйозно вражені ситуацією із обмеженнями доступу до транспорту, до соціальних послуг, до системи охорони здоров'я. Отже, знову ж таки відновлення транспорту, відновлення перевозок є дуже важливою рекомендацією. І все це забезпечить права людини, і забезпечить соціальну єдність для громадян України, де б вони не знаходилися, на контрольованій чи не на контрольованій території, для того, щоб вони мали рівний доступ до цих послуг. Я хотів би звернутися до вас, членів українського парламенту, з таким закликом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за виступ.

І запрошую до слова представницю Норвезької ради у справах біженців пані Христину Деркач.

ДЕРКАЧ Х.І. Доброго дня, колеги! Дуже дякую за можливість долучитися до обговорення цієї, напевно, дуже важливої та актуальної теми, тому що такі протоколи почали виписувати ще влітку 2020 року, тому вона напевно є актуальною і не втрачає своєї актуальності.

Перш за все зазначу, що свобода пересування – це право людини, яке закріплене у чисельних міжнародних інструментах. Проте, відповідно до норм міжнародного права свобода пересування не є абсолютним правом, але будь-яке її обмеження повинно мати легітимну мету, бути необхідним та відповідно пропорційним такій меті.

Зазначу також, що під час останнього засідання Генеральної Асамблеї ООН щодо ситуації на непідконтрольних територіях України, абсолютна більшість делегатів країн закликали зняти всі обмеження щодо свободи пересування. Сьогодні вже моїми колегами було зазначено дуже багато даних про стрімке зменшення перетинів лінії розмежування. Проте зазначу, що саме у лютому 2021 року на всій лінії розмежування відбулося лише 33 тисячі перетинів, а у лютому 2020 року така кількість перетинів була близько 1 мільйона, тобто це насправді колосальне зменшення кількості перетинів.

Як вже було також сьогодні зазначено, не буду на цьому зупинятися, таких осіб, які постраждали від конфлікту і намагаються потрапити на підконтрольну територію України для задоволення своїх насправді базових потреб, вони змушені перетинати державний кордон з Російською Федерацією, та відповідно їх притягують до відповідальності за статтею 204 прим. 2 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Тому ми бачимо таке вирішення проблеми.

Як сьогодні вже було зазначено, можна змінювати законодавство, в принципі, такий підхід є абсолютно прийнятним, проте він досить часто буває не завжди швидким. Тому станом на зараз ми пропонуємо серед іншого поглянути на можливість зміни правозастосування через дві модальності. Перша з них – це така, яку вже власне сьогодні згадувала пані Людмила Денісова і пан Муса Магомедов, про звільнення від адміністративної відповідальності, власне, через крайню необхідність, тобто шляхом застосування статті 17 КУпАП, або друга модальність, яку ми також розглядаємо, це, власне, визнання таких діянь малозначними. Це у нас стаття 22 Кодексу України про адміністративні правопорушення, які, власне, дозволяють уповноваженим особам прикордонної служби обмежитися усним зауваженням таким особам без додаткового складання постанови про накладення адміністративного стягнення. Це можливо зробити без залучення додаткових суб'єктів, тобто додаткового навантаження на судову систему, як

це існує станом на зараз. Тому що малозначність – насправді оціночне поняття і повністю може вкластися в дискрецію повноважень працівників прикордонної служби. Власне, такий підхід, як я вже зазначила, зменшить навантаження на судову систему, яка зараз є, а також стоятиме на захисті осіб, які постраждали від конфлікту.

Саме тому ми закликаємо переглянути необхідність та пропорційність застосування, власне, санкцій, які передбачені статтею 204 прим. 2 КУпАП, поки, власне, будуть прийматися необхідні законодавчі зміни. Вважаємо, що підхід до правозастосування зможе вирішити дану проблему.

Дуже дякую. З радістю відповім на запитання, якщо вони будуть.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Христина.

Наразі перетин лінії зіткнення відбувається згідно порядку в'їзду осіб, переміщення товарів на тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській областях і виїзду осіб, переміщення товарів з таких територій, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 815 від 17.07.2019.

Про необхідність вдосконалення даного порядку хотілось би почути позицію Луганської обласної військово-цивільної адміністрації. І запрошую до слова заступника голови Луганської ВЦА Смирнова Олексія Івановича. Прошу.

Вадим Лазніков?

ЛАЗНІКОВ В.М. Так, якщо дозволите, пане головуєчий.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, добре.

ЛАЗНІКОВ В.М. Я предметно працював над цим питанням, тому можу повідомити про те, що дійсно Луганською адміністрацією обласною вже

раніше вносились пропозиції щодо вдосконалення деяких положень порядку, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів № 815. До цього Указом Президента України від 7 жовтня 2019 року доручалось Кабінету Міністрів України невідкладно вжити заходів щодо спрощення в'їзду осіб, переміщення товарів на тимчасово окуповані території в Донецькій, Луганській областях і також організації надання на контрольних пунктах медичної допомоги, допомоги в пересуванні особам з інвалідністю і маломобільним групам населення.

І на виконання цього доручення облдержадміністрацією пропонувалося створення двоканальної системи пропуску. Ця система передбачає створення двох каналів, так званий "зелений" коридор, "червоний" коридор, за допомогою яких особи в залежності від обсягу речей, які переміщуються з особою, розподіляються на дві групи. І це дозволило прискорити проходження контролю в'їзду-виїзду особам, які не мають речей або мають при собі лише ручну поклажу.

Ми знаємо, що багато людей, які перетинають КПВВ, вони буквально перетинають для того, щоб, скажімо, пройти верифікацію в "Ощадбанку", зняти, може, кошти в банкоматі і так далі, і вони не мають при собі багато речей. Тому можна було б дійсно спростити перетин такої категорії людей КПВВ, і це б прискорило, до речі, і розвантажило ті величезні черги.

Також є зауваження до діючого порядку, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів 815. Пунктом 9 цього порядку передбачено допускати до в'їзду в контрольний пункт в'їзду-виїзду позачергово осіб з інвалідністю, осіб з важкою хворобою, громадян похилого віку, жінок з явними ознаками вагітності і батьків з малолітніми дітьми до 3 років, а також транспортні засоби на яких вони переміщуються.

На нашу думку, зазначена норма містить нечіткі визначення категорій осіб і створює фактично корупціогенні ризики, надаючи право особі, яка здійснює контрольні заходи, на свій розсуд визначати таких осіб. Реально, як

це відбувається, скажімо, посадова особа Держприкордонслужби має сама визначити, чи дійсно ця особа має важкі хвороби, чи, скажімо, ця жінка має явні ознаки вагітності, чи ні. І в залежності від цього фактично регулювати, надавати право позачергового пропуску таких осіб, чи ні. Тому, на нашу думку, слід було більш чітко врегулювати це позачергове переміщення осіб.

Слід зауважити також, що переважна більшість осіб, які перетинають лінію розмежування в обох напрямках, належать до категорії осіб похилого віку, це майже 80 відсотків особи похилого віку. І тоді фактично ця норма не досягає мети спрощення процедури перетину лінії розмежування для цієї категорії осіб.

Враховуючи це, ми пропонуємо з цієї категорії виокремити осіб певного віку, які внаслідок і фізіологічних особливостей, пов'язаних з віком, об'єктивно мають труднощі з переміщенням через КПВВ. Як пропозиція, це може бути категорія, скажімо, громадян похилого віку від 75 років, тоді дійсно ми будемо мати ситуацію, коли таких осіб значно менше, і це дійсно буде справедливо, мабуть, щодо спрощення для таких осіб перетину.

Також є пропозиція щодо позачергово в'їзду на територію КПВВ осіб з важкими хворобами. І тут ми вважаємо, що, по-перше, законодавством України не визначено чітко, що розуміється під поняттям "особи з важкими хворобами" або "захворюваннями". Тому потрібно було або визначити за погодженням з Мінохорони здоров'я перелік таких хвороб, або, якщо неможливо визначити такий перелік взагалі, то відмовитись від такої категорії осіб взагалі. Або, можливо, якщо особа має якусь медичну довідку, що вона потребує термінової медичної допомоги і таким особам надавати право позачергового перетину лінії розмежування. В будь-якому випадку це повинно якимось чином бути більш чітко виражено в цьому порядку.

І щодо осіб з явними ознаками вагітності, жінок з явними ознаками вагітності, то тут також, мабуть, не варто надавати цю оцінку посадовим особам, які здійснюють контрольні функції, а, мабуть, це було б правильно,

якщо би особа надавала, скажімо, медичну довідку. Тим більше, що на ранніх строках вагітності жінка так само потребує більш швидкого проходження цього контрольного пункту в'їзду-виїзду.

Ось такі пропозиції нами надавались раніше. Я думаю, що актуально, користуючись нагодою присутності на цьому поважному заході народних депутатів України, ми просили б підтримати ці пропозиції Луганської обласної адміністрації і все ж таки, щоб урядом в урядовій постанові були внесені зміни до цієї постанови.

І щодо питання застосування штрафних санкцій, два слова буквально. Хочу звернути увагу на те, що на сьогоднішній день існує декілька проблемних питань, які виявляються і судовою практикою. Скажімо, статті 204-3, 204-4, якими було доповнено Кодекс про адміністративні правопорушення в лютому 2018 року, на цей час є проблемним із їх застосування, оскільки вони встановлюють адмінвідповідальність за порушення переміщення товарів в порядку в'їзду в район АТО (антитерористичної операції). Але ми знаємо, що з квітня 2018 року антитерористична операція припинена, і тому на практиці є проблеми для застосування саме цих статей щодо відповідальності.

І також є кримінальна відповідальність за порушення порядку перетинання кордону, і вона встановлена статтею 332 з позначкою 1 Кримінального кодексу України, але застосування такої відповідальності можливо лише у випадку доведеності спеціальної мети заподіяння шкоди інтересам держави. В умовах вимушеного переміщення людей це не тільки важко довести, підкреслюю, але і негуманно по відношенню до осіб, які залишились проживати на окупованій території і втратили сімейні зв'язки тощо.

Дякую. У мене все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Цілком згоден з вашими зауваженнями і прошу надіслати пропозиції до секретаріату комітету. Добре?

ЛАЗНІКОВ В.М. Добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Також в ході підготовки круглого столу ряд громадських організацій висловили бажання доповнити виступи та поділитися інформацією щодо обговорюваної проблематики. Зараз я надам слово представникам громадськості і попрошу колег з громадськості по можливості дотримуватись регламенту виступу – до 3 хвилин.

І слово надаю Олександрі Дворецькій, представниці благодійного фонду "Восток SOS".

ДВОРЕЦЬКА О.М. Доброго дня, колеги. Я не знаю, чи чути?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чути добре, Олександра.

ДВОРЕЦЬКА О.М. Взагалі дуже приємно чути сьогодні це обговорення і говорити про проблеми, пов'язані з перетином. Дійсно, люди вже рік перебувають в ситуації, коли обмеження стосується не тільки тих, що пов'язані з існуванням лінії розмежування, а і з пандемією, викликами, пов'язаними з пандемією. Важливо, вже багато речей було сказано про причини, з якими люди перетинають, і я би хотіла ще раз зупинитися на тому, що ми вступаємо знову у фазу вступної кампанії, де штучні обмеження свободи перетину через КПВВ вони суттєво впливають на можливість реалізації права доступу до освіти дітей з тимчасово окупованих територій.

Також хотіла би зазначити, що Російська Федерація сприяє тому, щоб молодь залишалась на тимчасово окупованих територіях не тільки через використання цих механізмів. А цього року вперше можна буде здати єдиний

государственный экзамен на території так званих ДНР, не виїжджаючи на територію Російської Федерації. І тому ці штучні обмеження вони також використовуються для того, щоб зберігати молодь на окупованих територіях і не випускати їх на підконтрольну уряду територію.

І в цьому випадку вже дуже важливо, що ми не можемо вплинути на окупаційні адміністрації чи на представників незаконних збройних формувань, але ми можемо спростити ті речі, які підлягають регулюванню зі сторони українського уряду чи українських парламентарів, вони також можуть на це вплинути. І я би хотіла зауважити те, про що вже говорили, але ще раз акцентувати увагу.

Не дивлячись на той факт, що держава обіцяла ввести експрес-тести на перетин КПВВ для того, щоб знизити вартість перетину для людей з тимчасово окупованих територій, наразі найбільше навантаження на сході України для перетину має Станиця Луганська, яка не має доступу до експрес-тестувань, фактично люди є заручниками, їх свобода пересувань стає заручником наявності у них фінансування, і це, напевно, є найбільшою проблемою. Тому що, якщо у вас немає коштів, то ви не можете це використовувати. Також ці тести є надмірно дорогими, вони є дорожчими за приватні лабораторії з гарним сервісом, онлайнним, які діють в Києві, є конкуренція за цих клієнтів. І насправді ми проводили моніторинг на Станиці Луганській, виглядає це доволі жахливо. І складається враження, я скажу від нашої організації спостереження, що є зацікавлення в тому, щоб приватні лабораторії працювали, а державне експрес-тестування не заходило для цього, тому що є заробляння коштів на тих, хто найбільше постраждав: на пенсіонерах, на людях, які стараються зберігати зв'язки, люди з тимчасово окупованих територій з державою Україна, хочуть отримати доступ до адміністративних послуг, подати документи, чи дізнатися про вступ, чи оформити будь-які інші соціальні послуги, чи скористатися банківськими послугами, які недоступні.

Тому мені здається, що дуже важливо було, щоб депутати комітету, які тут присутні, звернули особливу увагу на цей факт. Тому що ми можемо багато говорити про проблеми, які виникають, але є речі, які ми можемо вирішити. Принаймні поки всі роблять вигляд, що це їх не стосується, що тести десь були виділені, але кудись не доїхали, якимось вони були перерозподілені, але між Міністерством реінтеграції, між Міністерством охорони здоров'я та Луганською обласною адміністрацією повинен бути знайдений компроміс, коли люди зможуть цим скористатися.

Також ми можемо говорити про потребу все ж таки владнати доступ до медикаментів для людей з окупованих територій, тому що причиною у перетині у людей однакові, про це вже говорив попередній виступаючий, що вони не їдуть просто так, вони їдуть для того, щоб отримати або допомогу, або перевірити своє майно, або провідати своїх родичів. І найкращою політикою країни, яка є декларована Президентом і парламентом, є турбота про людей, які проживають на тимчасово окупованих територіях, розділення на тих людей, які є жертвами окупації, і тих, хто вчиняють злочин. Тому я думаю, що це повинно бути центральною задачею в тому числі комітетом, який є організатором цього круглого столу.

Тому я буду коротко, завершувати на цьому, і буду рада почути ваші репліки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександра.

Колеги, я прошу при виступі включати камери та ще раз нагадаю про дотримання регламенту – 3 хвилини, будь ласка.

Зараз Михайло Фоменко, представник ГО "Донбас SOS".

ФОМЕНКО М. Дякую за можливість висловитись.

Хочу приєднатися до позиції моїх колег по правозахисному середовищу, що висловились з приводу цього питання, також до адекватно

висловлених позицій щодо дійсно питань, що викликані штучним зменшенням пропуску через лінію зіткнення, також штрафами щодо перетину лінії державного кордону, що не контролюється наразі Україною.

Хочеться також додати, трохи відійти від тематики сьогоднішньої зустрічі, але також описати пов'язані проблеми. Це пов'язана проблема стосується виплати пенсій особам, що наразі зареєстровані як внутрішньо переміщені особи на підконтрольній Україні території. Десь з початку зими до нас почали надходити звернення щодо разових надходжень звернень Пенсійного фонду щодо необхідності особам пройти ідентифікацію в "Ощадбанку", через норми Постанови Кабміну 1596 від 1999 року, це щодо виплат пенсій через рахунки банків, якими передбачається саме певна процедура перевірки та припинення виплати пенсій особам, що не проводили по рахункам банківським операції зі зняття пенсійних виплат протягом року. Це є така проблема, оскільки, як ми знаємо, і це загальновідомо, на території Донецької області наразі не працюють КПВВ, повноцінно не працюють. Тому у нас є велика кількість пенсіонерів ще з початку карантинних обмежень, а саме з 17 березня 2020 року вони не здійснювали перетини лінії зіткнення. В деяких випадках вони не мають можливості користуватися мобільними застосунками для переведення коштів тим чи іншим чином. Відповідно Пенсійний фонд, його територіальні підрозділи і навіть Пенсійний фонд України на наш запит надали інформацію, що попри прийняті нормативні акти щодо врегулювання цієї ситуації, а саме Закон України № 540 від 2020 року, якщо я не помиляюсь, 13 березня 2020 року, який регламентував, що на період карантину і місяць після цього продовжуються виплати пенсій, соціальних виплат і інших обов'язкових виплат внутрішньо переміщеним особам.

Попри це Пенсійний фонд заявляє про те, що він вбачає можливість застосувати норму підзаконних нормативних актів для припинення виплати пенсій по особам, що не проходили ідентифікацію більше одного року. Як у

нас передбачено статтею 49 Закону України № 1058 "Про загальнообов'язкове пенсійне страхування", однією з можливості припинення можливості пенсії є в тому числі її незняття протягом 6 місяців, якщо не помиляюсь, і це є нормою загального законодавства. У нас є норма спеціального законодавства саме Закон 540, який діє на період карантину, який зараз у нас відбувається. Нормативно-правові акти Кабміну не можуть протирічити і використовуватись, якщо вони протирічать нормам вищої сили, а саме нормам закону.

У нас викликає велике побоювання, що через таку позицію Пенсійного фонду України особи, що стикнуться з такою проблемою, будуть вимушені попри карантинні обмеження, попри штрафи, існуючу ситуацію, про яку мої колеги вже зазначали, порушувати на даний час діючі норми законодавства щодо виїзду через неконтрольовані ділянки українського кордону, через виїзди через РФ або будуть наражати себе на небезпеку та намагатися іншим чином вирішити проблему.

Тому що, як ми знаємо, на даний час Кабінетом Міністрів продекларовано про необхідність окремого порядку виплати заборгованості, а саме його немає, тобто він лише задекларований. Через це вже 3 роки у нас пенсіонери не можуть отримати заборгованість по пенсійним виплатам. Тобто вся виплата, що буде припинена за будь-яких підстав, на даний час не буде виплачена пенсіонеру при поновленні виплати пенсії.

Це є дуже великою проблемою. З цією проблемою вже 3 роки намагаються щось зробити і наші міжнародні партнери, і громадський сектор. Але на даний час цей порядок не розроблений. Вже нормою Постанови Кабміну один раз вже були скасовані через суд і визнані такими, що не можуть бути прийняті Кабінетом Міністрів відповідні норми щодо регулювання виплати заборгованості. На останньому тижні своєї роботи попереднє скликання Кабінету Міністрів, точніше попередній склад Кабінету Міністрів, в 2019 році, переніс ці норми до іншої постанови, поки рішення

суду не набуло законної сили, щоб уникнути їх скасування. На даний час воно оскаржується вже другий раз і вже другий раз воно перебуває в суді, де розглядається.

На даний час за будь-яких підстав порушення такого закону викличе велике соціальне напруження, викличе тяжке порушення прав громадян...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло, я перепрошую, давайте регламент.

ФОМЕНКО М. Останній момент. І останній момент, якщо організатори дозволять, я зараз через чат надішлю для загального ознайомлення відповідь Пенсійного фонду щодо нашого звернення. І наше звернення з приводу можливості припинення та використання норм Закону 540, про які вони не відповіді.

Дякую за увагу. І сподіваюсь, що це буде можливо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайло. Надсилайте в чат, ваші пропозиції.

Оскільки обговорювана тема щільно пов'язана із станом реалізації соціально-економічних прав людини, доступності адміністративних послуг для громадян з окупованих територій в умовах фактичної ізоляції, можливо в Міністерстві реінтеграції ТОТ хочуть додати про те, яких конкретних кроків вживає уряд для створення механізму реалізації таких прав.

Є у нас представник МінТОТ? Дуже шкода, що профільне міністерство не має, що сказати з цього питання.

Можливо, Донецька обласна військово-цивільна адміністрація хоче додати щодо ситуації з перетином лінії розмежування та доступу до послуг в області? Є представник?

КОБИЖЧА В.П. Так. Доброго дня! Вадим Сергійович зараз відійшов, прошу пробачення. Кобижча Валерій, заступник директора Департаменту з питань цивільного захисту, мобілізаційної і оборонної роботи Донецької облдержадміністрації, начальник Управління взаємодії з правоохоронними органами.

На сьогоднішній день в Донецькій області всі КПВВ відкриті і готові працювати в належному режимі. Але через нероботу КПВВ з боку так званих ДНР маємо можливість тільки працювати через КПВВ "Новотроїцьке" два рази на тиждень, це понеділок і п'ятниця.

Якщо є ще якісь питання, тобто з нашого боку робиться все для того, щоб покращити умови для людей.

Якщо є доповнення, у нас є представники прикордонної служби.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Ні, немає доповнень.

КОБИЖЧА В.П. Немає доповнень, так? Добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Прикордонна служба буде в кінці коментувати. Дякую за ваш виступ.

Переходимо до другої частини нашого круглого столу. Цю частину дискусії ми присвятимо питанню пропорційності обмежень та застосування адміністративних штрафів до громадян, що вимушені виїжджати до підконтрольної території України через територію держави-агресора. Бо, як ми почули, обмеження перетину лінії розмежування вже діють понад рік.

Тож я запрошую до виступу пані Ноель Калхун – заступницю Представника УВКБ ООН.

НОЕЛЬ КАЛХУН. Доброго дня! У мене рівень державної мови недостатній, тому буду продовжувати російською.

Я думаю, что, услышав все, что было сказано уже сегодня, думаю, что все едины в том плане, что мы понимаем, что люди едут сюда с легитимными целями, то есть люди имеют право приезжать на подконтрольную территорию. Они хотят увидеть близких, они хотят, как Саша Дворецкая сказала, что они хотят поступать в вузы, сдавать экзамены. Они, как многие уже говорили о том, что хотят обратиться в государственные органы для получения паспорта, для получения социальных выплат, пенсий и так далее.

Мы также услышали сегодня, как много было сделано, только что из Донецкого ОДА нам говорили о том, что, да все КПВВ открыты, очень много было сделано в течение прошлого года для улучшения условий на КПВВ. И вся трагедия в том, что как только они были хорошо обустроены, они стали закрыты, и люди фактически не получают преимущества от этого.

И допустим "Новотроицкое" открыто два раза в неделю, и примерно сто людей пересекают в каждом направлении два раза в неделю. Это капли, это очень мало. Вопрос в том, каким маршрутом тогда люди должны приезжать на подконтрольную территорию. И как мы уже поняли, что многие едут через Российскую Федерацию, это в основном через "Миловое", это для граждан из Луганской области. И почему-то дончане едут в основном через "Гоптовку", и это очень далеко, то есть люди едут от 16 до 25 часов, это тоже стоит огромные деньги. Мы слышали разные цифры, и полторы тысячи, и две тысячи гривен, чтобы проехать через "Гоптовку" на Харьков.

Почему они выбирают эту дорогу? Потому что это дорого, это долго, но этот маршрут является, слава Богу, надежным и безопасным, то есть люди могут реально приехать таким образом. Но есть один большой минус, и этот большой минус – это штрафы. Это правда, что этот штраф не всегда накладывается, тут Людмила Денисова назвали цифры, статистику, то есть не на всех налагается штраф. Но люди, когда они едут, они не знают, будет накладываться штраф или не будет, что я должен говорить, чтобы на меня не наложили штраф. И это создает лишний стресс для людей, и это тоже не

хорошо, что первое впечатление, которое люди получают на подконтрольной части Украины, это не слово "будь ласка", не слово "добро пожаловать", а слово "платите штраф". Что это за штраф? Это штраф действительно из Кодекса административного правонарушения, и можно сказать, что это по аналогии с нарушением международной государственной границы.

Так как наша организация тоже работает соискателями убежища и в общем-то знаем миграционное право в Украине, мы понимаем, что это по аналогии. Но там ситуация совершенно другая, потому что когда люди умышленно нарушают государственную границу, когда есть альтернатива, то есть они часто это делают умышленно. То есть, они умышленно избегают обычный пункт пропуска, едут через, иногда это называют "зеленая" граница, они почему это делают, они хотят что-то скрыть. Это часто люди, которые торгуют либо контрабандой, либо наркотиками, либо занимаются нелегальной миграцией. Но те, которые приезжают через Россию на подконтрольную территорию, у них такого злого умысла нет. То есть у них вообще отсутствует этот злой умысел, наоборот, у них положительный умысел, они хотят сохранить связь с близкими и со своим государством, воспользоваться услугами этого государства. Они могут, как уже было сказано, и позже об это услышим, они могут оспорить это решение штрафа в судебном порядке, но как госпожа Денисова сказала, это большая нагрузка на судебную систему, которой не желательно.

И тоже это не выход, это неудобно для людей. Потому что тогда они должны остаться на подконтрольной территории, пока суд вынесет решение, и пограничная служба начнет исполнять это решение. Это достаточно большой срок, и в это время они должны где-то жить и платить за питание, у многих людей просто таких денег нет. Так что у этих людей есть форс-мажорные обстоятельства, за которые они не должны отвечать и не должны нести наказание.

Что Украина может сделать в этих условиях? Как минимум, надо отменить этот штраф для тех, которые используют этот маршрут, чтобы попасть в собственную страну. Как отменить это? Мы слышали разные подходы, конечно же, желательно бы было найти самый быстрый и практический выход, потому что, действительно, уже целый год люди не могут пересекать и ждать, пока будет какая-то долгая законодательная процедура, это нежелательно. Было бы лучше использовать такие подходы, как уже было сказано Кристиной, как это называется, признать это малозначимое нарушение и не налагать штраф за это, либо считать, что это крайне необходимо. Мы это тоже обсудили не раз с пограничной службой. Но если эти двери закрыты, что невозможно воспользоваться этой возможностью, тогда, действительно, как было сказано, надо пойти законодательным ходом, хотя это долго и не быстро решают вопросы для людей.

Тоже хотела просто добавить еще одно предложение, что можно сделать, чтобы сохранить связь с гражданами, которые проживают на неподконтрольной территории, и особенно в условиях, когда ограничено передвижение через КПВВ. Сегодня Константин Иванович уже упомянул обязанность страны соблюдать положительные обязательства перед людьми, которые проживают на неподконтрольной территории. И можно облегчить, предложение такое, что можно облегчить получение услуг удаленно, это снизить необходимость в частых переездах.

Сейчас активно в стране внедряется цифровой доступ к государственным услугам, и они становятся доступными в приложении "Дія". С помощью этого приложения людям не нужно приходить физически в соответствующие органы, и в этой связи было бы уместно расширять доступ к цифровым услугам для жителей неподконтрольной территории. Тут, конечно, возникает целый комплекс вопросов о порядке получения квалифицированных цифровых электронных подписей и идентификации

личности, но использование этого подхода в долгосрочной перспективе усилит связь между государством и гражданами, проживающими на неподконтрольной территории. И в результате люди не будут вынуждены так часто делать эти тяжелые поездки.

Спасибо за внимание.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за виступ.

Запрошую до слова представника благодійного фонду "Право на захист" Олега Тарасенка. І прошу дотримуватись регламенту, будь ласка, 3 хвилини. Дякую.

ТАРАСЕНКО О. Дякую.

Шановні організатори, шановні учасники круглого столу, радий вас вітати! Хотів би зосередитися дуже коротко, оскільки брак часу, на трьох аспектах проблем, які зараз є з перетином лінії зіткнення.

По-перше, про те, що сьогодні багато вже багато говорили, це застосування статті 204 прим. 2 Кодексу про адмінправопорушення, яка застосовується, як ми бачимо, у великих обсягах, як казала шановна пані Денісова, вона назвала цифру 6 тисяч протоколів, як я розумію, це було з початку цього року. Ми робили запит до прикордонної служби, яка повідомила, що минулого року вони склали близько 12 тисяч протоколів в той час, як 19-й рік лише близько 5 тисяч. Тобто ми бачимо, що зростання кількості цих протоколів прямо пов'язано з карантинними обмеженнями, і як вже зазначала попередній спікер, вони пов'язані з тим, що особи не мають можливості іншої в'їхати на підконтрольну уряду України територію, щоб отримати свої пенсії, соціальні виплати, поїхати на навчання та поїхати за іншими цілями.

Варто зазначити також, що велика проблема, яку ми спостерігаємо з колегами це застосування стаття 204 прим. 3 Кодексу про

адмінправопорушення, саме вивезення грошових коштів на окуповану територію або з неї, в розмірі понад 50 тисяч гривень. І це є великою проблемою, оскільки, як ми розуміємо, на даний момент особи рідше їздять за пенсійними виплатами на підконтрольну уряду України територію, і, власне, знімаючи грошові кошти, вони мають інколи суми, яка перевищують цю граничну допустиму суму. Але ми бачимо, що представники Державної прикордонної служби, на жаль, не вважають, підтверджуючими документами документи, що посвідчують, що ці кошти були отримані в якості пенсії або виплати від Фонду соціального страхування, і таким чином всі кошти вилучаються, особи притягуються до адміністративної відповідальності.

Так само, як застосування статті 204 прим. 2, протоколи, які складаються, вони складаються з великими порушеннями. Майже всі протоколи, що ми бачили, вони не містять всіх підписів особи, що притягається до адмінвідповідальності. Другий примірник протоколу не вручається особі, яка притягається, їй не розповідають про її права, в тому числі право на користування правовою допомогою.

Власне, у нас був один випадок, коли жінку обшукували представники прикордонної служби з залученням понятих чоловічої статі, що є прямим порушенням для того, щоб виявити у неї грошові кошти. Таким чином, ми вважаємо, що такі обмеження на період карантину принаймні повинні бути зменшені, на це є багато різних шляхів, як говорив спікер до мене, в тому числі шановна пані Калхун. І не треба забувати, що той же Верховний Суд визначився в подібних справах з тим, що орган, що притягає особу до адмінвідповідальності, не може керуватися лише фактом визнання особою вини. Всі ми розуміємо, що особа, яка дуже довгий час рухалася до державного кордону і єдиним шляхом потрапити на підконтрольну територію це є визнати свою вину, що вона, наприклад, незаконно перетинала державний кордон, то вона дійсно це зробить, але це мова не йде про добровільність зізнання. Тому таку відповідальність треба відстрочити на

період карантину або скасувати, оскільки дійсно незаконний перетин відбувається не з причин, які залежать від людини.

Крім того, великі дуже питання і проблеми виникають внаслідок застосування наказів командуючого Об'єднаних сил під час перетину лінії зіткнення. Я два слова скажу про те, що внаслідок закриття КПВВ і відкриття були випадки, коли люди не змогли потрапити на підконтрольну уряду України територію, наприклад, в червні минулого року, оскільки наказом командувача були запроваджені додаткові обмеження, а саме про необхідність встановлення додатку "Дій вдома" для того, щоб перетнути.

Разом з тим, особам, які перетинали, вони намагались вимагати направити їх на примусову обсервацію для того, щоб вони відбули, оскільки вони не мали смартфонів для встановлення додатку. І, власне, їм в цьому було відмовлено, вони кілька днів проживали в "сірій" зоні в небезпечних і нелюдських умовах, що було великим порушенням прав людини.

Власне, ми вже отримали судові рішення, в тому числі апеляційних судів, що ці обмеження вони були незаконними, однак питання не в тому, що хтось був винен тоді, питання в тому, що робити в наступному. І треба розуміти, що правова природа наказів командувача Об'єднаних сил вона викликає питання не тільки у правозахисників, але і у суддів.

Тобто чим мають користуватися представники прикордонної служби? Вони є військовослужбовцями і відповідно вони виконують прямий наказ, як вони кажуть в судах, про те, що, наприклад, вони не можуть пропускати осіб в таких умовах. Разом з цим чинне законодавство дозволяє пропускати. Тому питання в тому, чому командувач Об'єднаних сил регулює питання, які не пов'язані безпосередньо з спротивом збройній агресії Російської Федерації. Вважаю, що це є значною проблемою, якій треба також присвятити увагу, що саме може врегулювати командувач Об'єднаних сил в зоні проведення операції Об'єднаних сил.

Дуже дякую. Сподіваюсь, що я не вибрав зайвого часу. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за інформацію.

І слово надається директору ГО "Східна правозахисна група" Вірі Ястребовій.

ЯСТРЕБОВА В.А. Доброго дня шановні присутні! Дякую за таку можливість сьогодні виступити. І хочу сказати, що робимо саме ми.

З моїми колегами адвокатами "Східної правозахисної групи" з початку 2021 року було подано 221 позовну заяву, це по теперішній день. З них розглянуто 27 позовних заяв, 100 відсотків цих позовних заяв задоволені. Але виникає питання, що заважає Державній прикордонній службі застосовувати і статтю 18, і статтю 22, і враховувати під час розгляду питання про притягнення до адміністративної відповідальності саме цих обставин, на які ми посилаємося в позовній заяві, підтверджуючи їх доказами.

Виникає питання, що держава Україна стягує плату за перетин кордону для своїх же громадян. Бо, коли притягають до відповідальності хвору дитину аутиста або жінку, яка взагалі має проблеми з зором і має посвідчення особи з інвалідністю. Ні, натомість для них заготували шаблонні заяви, на яких вимагають громадян наших ставити підпис про те, що вони не потребують правової допомоги і визнають своє адміністративне правопорушення, тобто визнають свою вину.

Окрім того, ускладнює питання доказу невинуватості для наших громадян, для яких ми здійснюємо допомогу на безоплатній основі, це те, що стягується судовий збір в розмірі 454 гривні і по справам, по яким задоволені позовні вимоги і на відповідача покладений обов'язок відшкодувати їх позивачеві, Державною прикордонною службою ці рішення не виконуються, отже, судовий збір поки що не було по факту повернуто.

Разом з тим, хотіла б зазначити, що всі поважні високопосадовці знають цю проблему, дякую вам, що ви приділили увагу цьому питанню, але

ми розуміємо, що на сьогоднішній день немає політичної волі, немає консolidованого розуміння цього питання, бо такими діями ми не сприяємо ні реінтеграції, ні дотриманню прав людини. Натомість ми всіляко дискримінуємо наших громадян, які залишились заручниками на сьогоднішній день в незаконних збройних формувань.

Про що я хочу сказати, ми зі свого боку вирішили виходити на одиночні пікети під Офіс Президента, бо ми розуміємо, що в межах правового поля, але радикальних дій, не буде відбуватися жодних змін. І сьогодні ми почули, що ті засади, на які ми пропонуємо посилатися, вони відомі, але чому вони не застосовуються, це незрозуміло.

Окрім того, мною буде подано ряд адвокатських запитів, і я буду досліджувати, яким чином особа з аутизмом, який має порушення слуху і зору, підписав у працівника Держприкордонслужби ці заяви, як взагалі він критично їх не сприймав і яким чином це відбулося.

Вся ця низка такої кількості складених протоколів, на мою думку, говорить нам про те, що при розгляді даного питання щодо адмінправопорушення Державна прикордонна служба проявляє формальний та нелюдський підхід. Тому я буду дуже чекати на репліки від саме представників Держприкордонслужби.

Всім дякую за виступи, було дуже цікаво.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги, за дуже змістовні виступи.

І хочу попросити прокоментувати цю ситуацію представників Державної прикордонної служби. Вам слово.

ЛИСЮК Ю.О. Доброго дня! Шановний пан головуючий, шановні панове народні депутати, шановні присутні! Державна прикордонна служба, заступник директора Департаменту охорони кордону Лисюк Юрій.

Я розпочну надавати відповідь, потім мій колега, який безпосередньо буде відповідати на питання і позицію Державної прикордонної служби щодо адміністративної юрисдикційної діяльності нашої служби.

Я хочу сказати про те, що ми здійснюємо діяльність на даний момент на всіх КПВВ і в тому числі, і в "Щасті", і в "Золотому", тому що деякі колеги говорили, що вони, на жаль, не працюють. Вони працюють, і "Щастя" працює, і "Золоте" працює. Пропускні операції здійснюються тільки в "Станиці Луганській" кожен день. Якщо до настання карантинних заходів, рік назад, це була цифра 10 тисяч - 15 тисяч щоденно, то зараз це тисяча - півтори тисячі щоденно по "Станиці Луганській".

По пропускним операціям, що стосуються всіх КПВВ, це була цифра в приблизно в середньому 50 тисяч плюс-мінус щоденно, то зараз ця цифра складає, як я вже говорив, по "Станиці Луганській" тисяча - півтори тисячі, це в 50 разів менше. Дехто там озвучував цифру в 5 разів менше, не в 5 разів менше, а в 50 разів і більше, зменшення пасажиропотоку.

Що стосується "Новотроїцького", правильно пані цифру говорила, приблизно в понеділок і п'ятницю біля сотні людей. Це ні про що, статистичні цифри. Ми готові працювати, наш особовий склад знаходиться на цих КПВВ всі дні і готові максимальну кількість приймати. Але, ми про це вже говорили, пропускні операції не здійснюються, не по нашій волі. Це перше.

По-друге, я хотів би сказати пану Тарасенку, виступав тільки що, таке враження, що КПВВ – асоціація з прикордонниками. Це дуже добре, що ви асоціюєте КПВВ з прикордонниками, але крім того, що прикордонники несуть службу на КПВВ, там ще є і Державна фіскальна служба, яка безпосередньо переймається питаннями товарів, грошей і інших засобів, які переміщують громадяни.

Що стосується обшуку жінки, це також функція з метою виявлення коштів, це функція Державної фіскальної служби, а не прикордонників. Я

розумію, що вони там всі схожі один на одного, але функції у них різні. Є представники Служби безпеки, є представники фіскальної служби, прикордонної служби і Національної поліції.

Що стосується питань, які пов'язані з перетином лінії розмежування, вірніше, не лінії, а закритого кордону з Російською Федерацією і складання відповідних документів по статті 204 прим. 2, Юрій Богданович Курилюк, начальник управління, будь ласка, прокоментуйте ці питання.

Дякую.

КУРИЛЮК Ю.Б. Доброго дня! Дякую за надане слово. Мені чітко зрозуміло, що на цьому круглому столі з Державної прикордонної служби роблять певну "бабайку", "Бармалея", який негативно впливає на жителів Донбасу. Повірте, що це не так.

Перше і основне, пан Бенджамін, до речі, сказав, що регулювання питання щодо цих громадян, і в тому числі перетинання меж тимчасово окупованих територій, має здійснюватися на принципах законності. Сьогодні нібито склалося враження, що прикордонників звинувачують в тому, що вони здійснюють свої дії відповідно до закону. Певно, нас важко звинуватити в тому, що ми діємо не по закону.

Ми би хотіли сказати таким чином, що ми повністю підтримуємо той підхід, про який говориться, що ми маємо людяно відноситись до тої ситуації, яка відбувається. Але, з іншої сторони, пані Ноель, ви порівняли це з нелегальними мігрантами, ті самі, що були по 204 статті 1, які незаконно перетинають кордон на інших ділянках державного кордону України, то, певно, і ті нелегали, які йдуть в Європу, вони також це роблять не со зла, а в пошуках кращого життя. Тому тут, певно ми можемо говорити про те, що ми повністю підтримуємо той підхід, що, дійсно, і пані Христина Деркач вірно сказала, що тут, дійсно, може і нами вже застосовується питання малозначності. Доктринально питання статті 18 щодо крайньої необхідності

категорично не може застосовуватися, і це просто звичайні питання теорії права.

Малозначність, дійсно, як пані Деркач сказала, має певну дискрецію і дає таку можливість. Вже на сьогодні і вже не один день в пунктах пропуску, як "Мілове", так і "Гоптівка", інших пунктах пропуску, виносяться постанови про закриття справ по малозначності з винесенням оголошення людині усного зауваження. Це і в тому числі особа з інвалідністю. Не так, як раніше було, що інвалід тільки першої групи, всі форми інвалідності, не форми, від першої до третьої включно. І це і люди похилого віку, це мається на увазі пенсіонери, які мають відповідне посвідчення пенсійне. Це і в тому числі, сьогодні говорили про дітей, які прибувають в Україну для навчання. Звісно, що дітей ми не притягуємо до відповідальності, бо Кодекс про адмінправопорушення нам і не дає такого права і не покладає на це відповідальність. Але ми зобов'язані реагувати на такі правопорушення по закону. І ми не будемо говорити про те, що от давайте прикордонники не будуть складати протоколи. Порушуючи самі тоді закон, ми йдемо, грубо кажучи, назустріч тій ситуації, що відбувається. І цих протоколів складається, мається на увазі, закривається по малозначності все більше. Але треба мати на увазі про те, що Олексій Олександрович сказав, що з жовтня працює "Станція Луганська", але тоді виникає питання, а чому люди, які мають спокійно і можливість вільно їхати на "Станцію Луганську", все одно їдуть в Росію на "Ізварине". Чи буде в їхніх діях малозначність? Напевно, що ні, вони можуть і мають можливість поїхати в "Станцію Луганську", в якій працює без проблем і без всяких перепон вони перетинають межі тимчасово окупованої території на контрольовану ділянку України.

Тому питання щодо Донецька і тої ділянки, де немає КПВВ вільно функціонуючого, може так його назвемо, тоді так, це прикордонники будуть враховувати і, як сьогодні було сказано, більш людяно відноситися до цієї ситуації. Але я би просив і в тому числі правозахисні організації, всі ми тут, в

Києві, як можемо, контролюємо цю ситуацію, але людський фактор, який завжди є, він також може мати місце в цій ситуації. І той прикордонник, який приймає рішення, він, дійсно, може прийняти рішення не таке, яке ми узгодимо, наприклад, зараз з вами тут без законно прийнятого закону, який буде врегульовувати це питання.

І одне і коротке питання з приводу того, що може, звісно, 204 статтю 2 правила. Але питання в тому, що не під конкретну ситуацію. Тут в цій ситуації треба правити базовий закон, який визначає, що такі в'їзди-виїзди здійснюються виключно через КПВВ. І треба саме цей закон і змінювати. Після схвалення цього закону змінювати 815 Постанову, знаходити в цьому вихід із ситуації. А не змінювати статтю Кодексу про адмінправопорушення під конкретну ситуацію, як той приклад, що пропонується передбачити попередження. Вибачте, попередження – це корупціогенна норма, яка завжди в кожній статті Кодексу про адмінправопорушення завжди використовується як можливість заробити гроші. Ми, звісно, можемо підтримати цю ініціативу, але з певним застереженням про те, що це дасть можливість приймати інші неправильні, скажемо так, (в лапках) рішення.

У мене все. Я готовий відповісти на питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ФОМЕНКО М. Якщо дозволите, задати представникам прикордонної служби.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

У кого будуть питання до представників прикордонної служби, хто буде?

ФОМЕНКО М. Від "Донбас SOS" можна задати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ФОМЕНКО М. Дякую за позицію представників прикордонної служби.

Хотілося б почути їх позицію щодо того, що є необхідним тоді в даній ситуації, що склалася, що є необхідним для певного, скажемо так, консолідування позиції щодо... відповідних працівників прикордонної служби щодо складання тих чи інших матеріалів, щодо звільнення особи від відповідальності або закриття з попередженням? По-перше.

І по-друге. Ви казали про певну розповсюдженість практики закриття таких справ. Чи можна почути в певних кількісних вимірах це є в більшій частині випадків чи в меншій частині випадків, чи в 10 відсотків, чи 1 відсоток, тобто ви кажете, що така практика з'явилася. Наскільки вона зараз розповсюджена? Тобто на даний час в тому реєстрі судових рішень є матеріали щодо притягнення дуже великої кількості людей щодо правопорушень, що сталися не так давно. Тобто наскільки ця практика вона розповсюджена?

Дякую.

КУРИЛЮК Ю.Б. Дякую.

З приводу цифр, про які ви питаєте. Важко проводити аналіз і казати, що на сьогоднішній момент 50, 80 чи 90 відсотків виноситься постанов про закриття по малозначності, обмежившись усним зауваженням. Скажу так, що якщо проводити аналіз 1 січня, наприклад, по сьогоднішній день чи по вчорашній день, то, звісно, цей відсоток буде малий, того що в січні і лютому ми тільки працювали над тим, щоб, скажемо так, змусити прикордонників на місці реагувати на ці правопорушення правильно. А, скажемо так, якщо минулих 2,5 місяці до 1 грудня це було тільки 53 постанови про схвалення,

наприклад, про закриття по малозначності, то в 10 разів вже в більшості випадків закриття справ по малозначності.

Але також я просив би зрозуміти, що ми не можемо сказати, все іди, тобі усне зауваження. Це в будь-якому випадку по Кодексу про адмінправопорушення має бути винесена постанова про закриття по малозначності. Це треба, грубо кажучи, юридично оформити. І, можливо, люди і реагують на цю постанова, що вона закрита по малозначності і їй оголосили усне зауваження, вона вважає, що її притягли до відповідальності. Можливо, це неправильний підхід на місцях людей, які розглядають ці постанови. Над цим будемо працювати, і практика покаже певнийв цьому питанні. Але це також треба розуміти, що люди можуть вважати, що їх все одно притягнули до відповідальності, хоча це не так.

З приводу документів. З приводу документів, як ви з більшості тих, хто є тут присутній, є юристами. Для того, щоб підтвердити, що ви є пенсіонер, то у вас має бути документ, який це підтверджує, або якщо ви інвалід, то у вас має бути підтверджуючий документ, який це підтверджує. Я вам скажу так, у нас, в принципі, необмежена кількість гуманітарного характеру. Але, знову ж таки, тут, як було сказано, що це оціночне поняття. Якщо будуть достатні документи вважати, що це людина вимушена, має, грубо кажучи, вимушена поїхати на контрольовану територію через територію Російської Федерації, то це треба розуміти про те, що це має бути документально підтверджено. Слів, як було сьогодні також сказано пані Вірою, буде замало.

ФОМЕНКО М. Вибачте, а слів щодо чого? Тобто щодо легітимної підстави переміщення?

КУРИЛЮК Ю.Б. З приводу того, що, наприклад, я інвалід, чим ви підтвердите, що ви інвалід?

ФОМЕНКО М. Тобто це не буде розглядатися як підставою...

КУРИЛЮК Ю.Б. Як сьогодні було сказано представниками Луганської ОДА, для того, щоб сказати, що жінка явно вагітна, то, напевно, краще мати довідку, а не те, що щоб прикордонник вважав, чи жінка вагітна, чи ні. Чи, наприклад, інша ситуація: чи це людина похилого віку, чи непохилого віку. Хто цю похилість буде визначати? Тут має бути документально підтверджений факт, що ця людина має пенсійний вік, пенсійне посвідчення, яке підтверджуватиме, що вона є пенсіонером і так далі.

ЯСТРЕБОВА В.А. Дозвольте коротке запитання. Одне коротке запитання, якщо дозволите.

Сьогодні пані Людмилою Леонтіївно Денісовою було зазначено, що сто відсотків постанов, які розглянуті судом були винесені на користь позивачів. Я з власного досвіду як адвокат і мої колеги можемо наразі констатувати, що сто відсотків позовів задоволено. Ви як посадова особа, як працівник Державної прикордонної служби, чи вважаєте ви, що суди помиляються і якість складання відповідних постанов задовільна для вашого органу? Все.

КУРИЛЮК Ю.Б. Про якість ми можемо говорити багато і не тільки прикордонників, якість складання протоколів неякісна. Не буду вказувати пальцями на інші органи, говорю про прикордонників. І говорячи про статистику, не сто відсотків. Наприклад, тільки за минулий рік таких постанов, які виграли, знову ж таки, якщо можна так сказати, прикордонники, було 85, цього року поки що тільки 5. І говорити про сто відсотків дуже важко, ви ж теж сказали, що близько 200 позовів тільки подано. Якщо з них з цих близько 200 – 30 відсотків судів будуть вважати, що прикордонники діяли законно, тоді питання знову ж таки повертається до вас. Ви вважаєте, що ці суди також були неправі і вони помиляються?

Давайте, це риторичне питання, не будемо на нього відповідати обидва.

ЯСТРЕБОВА В.А. ...Я казала про 27. Я вважаю, що ці 10 відсотків, які розглянуті на сьогоднішній день, задоволені. У інших колег також. Тому в мене виникло це питання. Ви мені відповіли, я вас почула.

КУРИЛЮК Ю.Б. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ФОМЕНКО М. Чи можна також... Чи не буде підставою вважати для представників прикордонної служби легітимної мети виїзд з зони проведення військових дій операції Об'єднаних сил?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте я ставлю питання, бо...

КУРИЛЮК Ю.Б. Вибачте, я не почув питання. Дуже тихо.

ФОМЕНКО М. Чи буде підставою для звільнення від відповідальності, я вже почув, що, напевно, ні, факт просто виїзду особи з зони проведення операції Об'єднаних сил, тобто з зони проведення військових дій та окупованої території? Чи це повинен бути пенсіонер, чи особа з інвалідністю, щоб вона не була притягнута до відповідальності? Звичайна особа...

КУРИЛЮК Ю.Б. По малозначності мають бути враховані питання... Знову ж таки сьогодні всі говорять, що здебільшого люди їдуть для задоволення своїх соціальних потреб, скажемо так. Але ніхто не говорить про чолновиків, які їздять туди-сюди, м'ясо возять і інші, і заробляють на цьому

гроші. Зрозуміло, ви хочете, щоб ми звільняли від відповідальності і таких осіб? Думаю, що ні.

Тому в цій ситуації має бути просто виїзд для того, щоб виїхати, потім заїхати на контрольовану територію, буде і, в принципі, має кваліфікуватися як адміністративне правопорушення. Для того, щоб звільнити особу і оголосити їй тільки усне зауваження, необхідні певні підстави, про які ми вже говорили.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я впевнений, що проблеми, які зараз існують при перетині лінії зіткнення, не є проблемою лише прикордонної служби. І це комплексна проблема, яку потрібно вирішувати.

Я, на жаль, колеги, змушений констатувати, що наразі замість сприяння та порушення процедури перетину лінії розмежування ми маємо ще більше перешкод для наших співвітчизників, і сьогоднішнє обговорення є ще одним доказом, що проблема існує і потребує законодавчого вирішення.

І ще раз хочу подякувати кожному, хто сьогодні взяв участь у нашому круглому столі. Дякую секретаріату за організаційну підтримку нашого заходу.

І, підводячи підсумок, хочу наголосити, що закони та підзаконні акти, які дозволяють застосовувати обмеження, повинні визначати чіткі критерії та не можуть надавати необмежені повноваження діяти на власний розсуд особам, яким доручено їх виконання. До осіб, які хотіли перетнути лінію зіткнення... *(Не чути)*... пропозиції ми готові розглядати для врахування в законотворчій роботі.

На цьому ми закінчуємо нашу зустріч. Ще раз всім дякуємо. До побачення. Дякую.